

**NON.
NO.
NEIN.**

Say No!
Stop
violence
against
women

Geweld tegen vrouwen ligt geworteld in de ongelijke positie die ze in de samenleving innemen. Die status is een weerspiegeling van de ongelijke verdeling van de maatschappelijke, politieke en economische macht tussen vrouwen en mannen. Het is een van de meest wijdverbreide mensenrechtenschendingen van onze tijd en een vorm van discriminatie die leidt of waarschijnlijk zal leiden tot fysiek, seksueel of psychologisch letsel of leed, of tot economische schade voor vrouwen ⁽¹⁾. Geweld tegen vrouwen ondermijnt hun waardigheid en integriteit en brengt ernstige schade toe aan gezinnen, gemeenschappen en de samenleving. Naar schatting is een op de drie vrouwen vanaf de leeftijd van 15 jaar wel eens in aanraking gekomen met fysiek geweld, seksueel geweld, of beide — ofwel 61 miljoen van de 185 miljoen vrouwen ⁽²⁾.

De volle omvang van geweld tegen vrouwen is moeilijk in te schatten, omdat er nog steeds sprake is van onderrapportage en stigmatisering. Dit houdt in dat de gerapporteerde gevallen slechts een fractie vormen van de realiteit. In België heeft ongeveer 77 % van de bevolking vertrouwen in de politie ⁽³⁾.

Uit de gendergelijkheidsindex 2015 van het Europees Instituut voor gendergelijkheid (EIGE) blijkt dat het aantal gerapporteerde gevallen van geweld hoger is wanneer mensen meer vertrouwen hebben in gerechtelijke instellingen ⁽⁴⁾. Naar schatting heeft 36 % van de vrouwen in België wel eens geweld ervaren, een percentage dat 3 % hoger ligt dan het EU-gemiddelde ⁽⁵⁾.

Volgens het Europees Instituut voor gendergelijkheid kunnen de kosten van huiselijk geweld tegen vrouwen in België oplopen tot 2,4 miljard EUR per jaar. Dit bedrag werd berekend volgens de methode die voor het EIGE-onderzoek van 2014 is gehanteerd ⁽⁶⁾; het onderzoek kan door de lidstaten worden herhaald, zoals Estland in 2016 heeft gedaan ⁽⁷⁾.

Wat zijn de feiten?

- Uit de enquête van het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten (FRA) van 2014 komt het volgende naar voren:
 - 36 % van de vrouwen in België vanaf de leeftijd van 15 jaar heeft wel eens fysiek en/of seksueel geweld ervaren en 24 % van de vrouwen heeft te maken gehad met seksuele intimidatie en stalking ⁽⁸⁾;
 - 43 % van de ondervragden in België zegt dat hij of zij een vrouw kent in zijn of haar vriendenkring en familie die slachtoffer is geweest van huiselijk geweld ⁽⁹⁾.
- EIGE schat dat er 6 260 vrouwen in België slachtoffer zijn van vrouwelijke genitale verminking en dat er nog 1 975 vrouwen risico lopen hierop ⁽¹⁰⁾.
- 24,9 % van de vrouwen in België werd door een partner of echtgenoot gedwongen tot seks ⁽¹¹⁾.

Slachtoffers doen minder vaak aangifte van geweld wanneer er weinig vertrouwen is in de politie.

Is geweld tegen vrouwen een misdrijf in België?

Hoewel er geen specifieke wet bestaat voor geweld tegen vrouwen in België, worden veel vormen van geweld tegen vrouwen gecriminaliseerd, waaronder geweld in intieme partnerrelaties, seksueel geweld en verkrachting. Stalking wordt ook gecriminaliseerd (ook in het geval van elektronische communicatie) en gedwongen uithuwelijking en vrouwelijke genitale verminking (VGV) zijn ook illegaal.

Wat wordt er in België gedaan om geweld tegen vrouwen tegen te gaan?

Sinds 2001 zet België het beleid voort om gendergerelateerd geweld te bestrijden door middel van verschillende nationale actieplannen die door het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen worden gecoördineerd. Het Nationaal Actieplan ter bestrijding van alle vormen van gendergerelateerd geweld (2015-2019) ⁽¹²⁾ vormt een geïntegreerde aanpak van gendergerelateerd geweld en bestrijdt geweld in intieme partnerrelaties, vrouwelijke genitale verminking, gedwongen uithuwelijking, eergegerelateerd geweld, seksueel geweld en prostitutie. De prioriteiten van het plan omvatten de verzameling van kwalitatieve en kwantitatieve gegevens over gendergerelateerd geweld, preventie door bewustmakingsacties en voorlichting, maatregelen om slachtoffers te ondersteunen en te beschermen en beschermingsmaatregelen te versterken.

Goede praktijken wijzen de weg

In 2011 en 2012 hebben de Federatie Wallonië-Brussel, het Waals Gewest en de Commission communautaire française (COCOF) in België een pionierscampagne voor psychologisch geweld gehouden. Twee korte films die op televisie werden uitgezonden, omschreven de achteruitgang van een relatie en het heimelijke geweld dat ermee gepaard gaat. De campagne had een enorme impact op de Belgische samenleving en telde bijna twee miljoen kijkers op YouTube. De films lieten zien dat huiselijk geweld zich niet alleen beperkt tot lichamelijk geweld, maar dat er verschillende vormen zijn. De campagne gaf ook meer bekendheid aan de gratis anonieme telefonische hulpdienst voor slachtoffers van huiselijk geweld, die naar aanleiding van de campagne meer meldingen binnenkreeg.

<http://www.fredetmarie.be/>

Andere vormen van gendergerelateerd geweld zijn opgenomen in andere nationale actieplannen, zoals het Nationaal Actieplan „Vrouwen, Vrede en Veiligheid” (2013-2016) ⁽¹³⁾ en het Actieplan voor de strijd tegen mensenhandel en mensensmokkel (2015-2019), dat ook doelstellingen voor gendergelijkheid omvat ⁽¹⁴⁾.

Hoe worden vrouwen en meisjes beschermd?

Vrouwelijke slachtoffers van geweld hebben in België wettelijke toegang tot beschermingsmaatregelen. In 2013 werd een beschermingsbevel op korte termijn ingevoerd voor slachtoffers van huiselijk geweld, waardoor de dader uit de gezinswoning en de onmiddellijke residentiële omgeving kan worden verwijderd, en contact met het slachtoffer verboden is ⁽¹⁵⁾. Andere beschermingsmaatregelen omvatten beschermingsbevelen zoals een straat- of contactverbod voor slachtoffers van stalking, huiselijk geweld, of tijdens echtscheidingsprocedures ⁽¹⁶⁾. Bovendien biedt de wet gezinswoningen aan voor slachtoffers van lichamelijk geweld door hun echtgenoot of partner ⁽¹⁷⁾.

België heeft het Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld (het Verdrag van Istanbul) geratificeerd op 14 maart 2016. Het Verdrag van Istanbul is het meest verreikende internationale verdrag tegen deze ernstige schending van de mensenrechten.

Welke hulp wordt aangeboden in België?

Er is geen nationaal meldpunt voor vrouwen in België, maar elk gewest heeft zijn eigen meldpunt.

Voor de Vlaamse Gemeenschap is er één meldpunt (1712) voor alle vormen van geweld, waaronder geweld tegen vrouwen. Dit is een gratis nummer ⁽¹⁸⁾.

Voor de Franstalige Gemeenschap is er de gratis telefonische hulpdienst Ecoute Violences Conjugales (0800 30030) voor huiselijk geweld ⁽¹⁹⁾.

Mensen die in aanraking komen met seksueel geweld in de Franstalige Gemeenschap van België, kunnen de telefonische hulpdienst SOS Viol (025343636) bellen ⁽²⁰⁾.

Volgens de Raad van Europa zijn er 7 vrouwenhuizen in Vlaanderen met in totaal 113 bedden voor vrouwen en kinderen ⁽²¹⁾. In de regio Brussel is er 1 vrouwenhuis en in het Waals Gewest zijn er 15 vrouwenhuizen; in Brussel zijn er 34 bedden beschikbaar ⁽²²⁾ en in Wallonië 678 ⁽²³⁾.

In België zijn er 23 vrouwenhuizen die hulp bieden aan vrouwen en kinderen die het slachtoffer zijn van geweld.

**Hulplijn misbruik, geweld en kindermishandeling (1712)
Ecoute Violences Conjugales (0800 30030)
SOS Viol (025343636)**

Eindnoten

- (¹) Raad van Europa (2011). *Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld, en de toelichting*, Raad van Europa, European Treaty Series, nr. 210.
- (²) Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten (2014). *Violence Against Women: An EU Wide Survey — Main Results*, Bureau voor publicaties van de Europese Unie, Luxemburg.
- (³) Europese Commissie (2016). *Eurobarometer*. Beschikbaar op het adres: <http://ec.europa.eu/COMMFrontOffice/PublicOpinion/index.cfm/Chart/getChart/themeKy/18/groupKy/88>
- (⁴) Europees Instituut voor gendergelijkheid (2013). *Gender Equality Index — Report*, Bureau voor publicaties van de Europese Unie, Luxemburg. Beschikbaar op het adres: <http://eige.europa.eu/sites/default/files/documents/Gender-Equality-Index-Report.pdf>
- (⁵) Ibid. Het gerapporteerde geweld in de EU bedraagt gemiddeld 33 %.
- (⁶) Europees Instituut voor gendergelijkheid (2014). *Estimating the costs of gender-based violence in the European Union*, Bureau voor publicaties van de Europese Unie, Luxemburg.
- (⁷) *Perevågivalla hind Eestis (De prijs van huiselijk geweld in Estland)*: https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Sotsiaal/Norra/vagivalla_hind.pdf
- (⁸) Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten (2014). *Violence Against Women: An EU Wide Survey — Main Results*, Bureau voor publicaties van de Europese Unie, Luxemburg.
- (⁹) Ibid.
- (¹⁰) <http://eige.europa.eu/gender-based-violence/resources/belgium/estimating-number-women-fgm-belgium>
- (¹¹) <https://www.amnesty-international.be/nieuws/een-vrouw-op-vier-in-belgie-wordt-door-partner-gedwongen-tot-seksuele-betrekkingen/45444>
- (¹²) http://igvm-iefh.belgium.be/sites/default/files/nap_2015-2019.pdf
- (¹³) <http://igvm-iefh.belgium.be/sites/default/files/downloads/BE%20NAP%201325%202013-2016%20NL.pdf>
- (¹⁴) http://ecpat.be/wp-content/uploads/2013/10/ACTIEPLAN_MH_2015_2019-FRp_EN-2.pdf
- (¹⁵) <http://poems-project.com/wp-content/uploads/2015/02/Belgium.pdf>
- (¹⁶) Ibid.
- (¹⁷) [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2010/425620/IPOL-FEMM_NT\(2010\)425620_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2010/425620/IPOL-FEMM_NT(2010)425620_EN.pdf)
- (¹⁸) WAVE (2015). *The role of specialist women's support services in Europe. Informatie over het land België [Vlaanderen]*. Beschikbaar op het adres: http://files.server.wave-network.org/researchreports/WAVE_Report_2015.pdf
- (¹⁹) WAVE (2015). *The role of specialist women's support services in Europe. Informatie over het land België [Brussel en Wallonië]*. Beschikbaar op het adres: http://files.server.wave-network.org/researchreports/WAVE_Report_2015.pdf
- (²⁰) Ibid.
- (²¹) Raad van Europa (Commissie voor gendergelijkheid): *Analytical study of the results of the 4th round of monitoring the implementation of Recommendation Rec (2002)5 on the protection of women against violence in Council of Europe member states*, blz. 67. Beschikbaar op het adres: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016805915e9>
- (²²) In 2014 opende het Brussels vrouwenhuis een nieuwe vestiging met tien extra plaatsen.
- (²³) Raad van Europa (Commissie voor gendergelijkheid): *Analytical study of the results of the 4th round of monitoring the implementation of Recommendation Rec (2002)5 on the protection of women against violence in Council of Europe member states*, blz. 67. Beschikbaar op het adres: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016805915e9>

Het Europees Instituut voor gendergelijkheid

Het Europees Instituut voor gendergelijkheid (EIGE) is het Europese kenniscentrum voor gendergelijkheid. EIGE ondersteunt beleidsmakers en alle relevante instellingen in hun inspanningen om gelijkheid tussen vrouwen en mannen te verwezenlijken voor alle Europeanen. Het voorziet hen hiervoor van specifieke expertise en vergelijkbare en betrouwbare gegevens over gendergelijkheid in Europa.

Europees Instituut voor gendergelijkheid, EIGE
Gedimino pr. 16
LT-01103 Vilnius
LITOUWEN
Tel. +370 52157444
E-mail: eige.sec@eige.europa.eu

Meer informatie:

<http://eige.europa.eu>

<http://www.twitter.com/eurogender>

<http://www.facebook.com/eige.europa.eu>

<http://www.youtube.com/eurogender>

<http://eurogender.eige.europa.eu>

Publicatiebureau